

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și

Constantin Alerguș,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, declarate de avocații Ion Gavriluc și Ion Arhiliuc în numele inculpatului și inculpat și de părțile vătămate Tatiana Guțu și Anatolie Sajin, în cauza penală în privința lui

Macar Victor Xxx, născut la xx xxxxxxxx
xxxx, originar și domiciliat s. Xxxxxx, r-nul
Xxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.04.2014 - 15.04.2016;

Instanța de apel: 06.05.2016 - 16.11.2016;

Instanța de recurs: 03.02.2017 - 04.07.2017.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Ialoveni din 15 aprilie 2016, Victor Macar a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (5) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 3 ani.

A fost dispusă încasarea de la Victor Macar în beneficiul părții vătămate Victor Călugăreanu suma de 8000 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în beneficiul părții civile SA „JLC” suma de 165201,53 lei cu titlu de prejudiciu material și în beneficiul succesorului părții vătămate Tatiana Barbă suma de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Cerința avocatului Veronica Pascal privind încasarea de la Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” SA a prejudiciului material în beneficiul succesorilor părților vătămate Grigore Catană, Zaharia Jentimir, Valeriu Ciobanu și Tatiana Barbă, a fost admisă în principiu cu soluționarea litigiului în procedură civilă.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Victor Macar la 01 iunie 2012, aproximativ la ora 15:30, conducând microbuzul model „Mercedes-311 CDI” cu n/î XXX xxx pe str. Grigore Vieru din or. Ialoveni în direcția traseului Chișinău-Hîncești, la intersecția cu traseul Chișinău-Hîncești, km 11+71,5, ignorând prevederile pct. 59 subpct. (2) al Regulamentului Circulației Rutiere, nu a cedat trecerea autocamionului „GAZ-330712” cu n/î XXX xxx condus de Victor Călugăreanu, care se deplasa pe drumul cu prioritate -

traseul Chişinău-Hînceşti în direcţia mun. Chişinău, iar ca rezultat a comis tamponarea cu autocamionul model „GAZ-330712” cu n/î XXX xxx.

În consecinţa impactului pasagerilor microbuzului, Olga Jentimir conform raportului de expertiză medico-legală nr. 71/1052,,D”, Olga Darie conform raportului de expertiză medico-legală nr. 80-1207, Artur Barbă conform raportului de expertiză medico-legală nr. 69/1053,,D”, Tatiana Catană conform raportului de expertiză medico-legală nr. 70/1051,,D”, Viorica Ceban conform raportului de expertiză medico-legală nr. 72/1054,,D”, le-au fost cauzate leziuni corporale grave periculoase pentru viaţă, în rezultatul cărora aceştia au decedat.

Cet. Marcel Bîtca conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2624/D, Andrei Darie conform raportului de expertiză medico-legală nr. 3371/D, Ion Sîrghi conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2794/D, le-au fost cauzate leziuni corporale grave periculoase pentru viaţă, cet. Andrei Jentimir conform raportului de expertiză medico-legală nr. 3367/D, Tatiana Guţu conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2623/D, Dumitru Armanu conform raportului de expertiză medico-legală nr. 3370/D, le-au fost cauzate leziuni corporale medii, iar şoferului autocamionului, cet. Victor Călugăreanu conform raportului de expertiză medico-legală nr. 3122/D, i-au fost cauzate leziuni corporale grave periculoase pentru viaţă.

3. Avocatul Ion Gavriluc în numele inculpatului, a contestat cu apel sentinţa solicitând casarea acesteia cu pronunţarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea apelului a invocat că, prima instanţă s-a limitat la expunerea integrală a textului procesului-verbal de cercetare la faţa locului, schiţei cu planşa fotografică alcătuită din fotografii extrem de mici, care nu sunt urmate în continuare de analize şi concluzii.

Prima instanţă, contrar principiului contradictorialităţii a refuzat cererea apărării privind ieşirea la faţa locului pentru clarificarea divergenţelor în declaraţiile părţii vătămate Victor Călugăreanu şi elucidarea corectă a circumstanţelor accidentului rutier cu o rezonanţă socială sporită.

A indicat apelantul că, sentinţa de condamnare este bazată în exclusivitate pe raportul de expertiză auto-tehnică nr. 2323 din 21 noiembrie 2012, care se bazează pe concluziile din raportul de expertiză nr. 2969 din 06 august 2012, însă între aceste două rapoarte sunt divergenţe esenţiale.

Prima instanţă în calitate de probe a făcut referire la declaraţiile martorilor Marcel Bîtca, Anatol Sajin, Andrei Jentimir, Tatiana Guţu, Dumitru Armanu, Nicolae Lotca, Dan Zamurca, Zinaida Darie, Andrei Darii, Petru Mocanu, Ecaterina Tocelat şi Gheorghe Gaburici, însă nici unul din martori nu a declarat despre încălcarea de către inculpat a prevederilor Regulamentului Circulaţiei Rutiere.

A susţinut apărarea că, prima instanţă a luat ca bază declaraţiile părţii vătămate Victor Călugăreanu care sunt contradictorii.

Subsidiar, avocatul a menţionat că, la fila dosarului 46 volumul I, este anexată ordonanţa din 28 februarie 2014 emisă de procuror cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale până la 01 aprilie 2014.

Totuşi, după expirarea acestui termen, în cauza penală au fost efectuate acţiuni de urmărire penală, inclusiv înaintată învinuirea la 08 aprilie 2014, adus la

cunoștință faptul terminării urmăririi penale, la 08 și 09 aprilie 2014 s-a făcut cunoștință cu materialele din dosar, au fost respinse cererile apărării înaintate pe marginea materialelor cu care s-a luat cunoștință și întocmit rechizitoriul.

A indicat că, la 21 octombrie 2015 apărarea a depistat în dosar ordonanță de prelungire a termenului urmăririi penale din 01 aprilie 2014 până la 01 mai 2014, care a apărut în mod tainic.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, a fost respins ca nefondat apelul cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției sale instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Victor Macar a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (5) Cod penal, iar pedeapsa aplicată este proporțională faptei săvârșite.

Respingând apelul, instanța a menționat că, vina inculpatului Victor Macar în săvârșirea infracțiunii incriminate este dovedită prin următoarele probe: declarațiile părților vătămate Victor Călugăreanu; Marcel Bîtcă; Anatolie Sajin; Andrei Jentimir; Tatiana Guțu; Dumitru Armanu; Nicolae Lotca; Ion Sîrghi; Andrei Darii; Ecaterina Tocelat; succesorului părții vătămate Zinaida Darie; martorilor Dan Zamurca; Dumitru Eremciuc, Petru Mocanu; Gheorghe Gaburici; Vitalie Pîrău; expertului Mihail Hapatnicovschi; expertului judiciar, Ghenadie Bondari; reprezentantului părții civile SA „JLC”, Vadim Avornicița; informația telefonică parvenită la 01 iunie 2012, ora 14:20, la Unitatea de Gardă a IP Ialoveni de la Mihail Ciobanu (f.d.47, vol. I); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 01 iunie 2012 (f.d.48-49, vol. I); schița accidentului rutier cu planșă fotografică (f.d.50-57, vol. I); procesele-verbale de examinare a obiectului din 04 iunie 2012 (f.d.60, 62, vol. I); procesul-verbal de audiere a părții vătămate Tocilat Ecaterina din 04 iunie 2012 (f.d.80, vol. I); procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii a părții vătămate Petru Mocanu din 04 iulie 2012 (f.d.90-91, vol. I); procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii a părții vătămate Victor Călugăreanu din 25 septembrie 2013 (f.d.153-154, vol. I); raportul de expertiză auto-tehnică nr. 2969 din 06 august 2012 (f.d.18-35, vol. II); raportul de expertiză tehnico-științifică nr. 2323 din 27 noiembrie 2012 (f.d.70-79, vol. II); raportul de expertiză tehnico-științifică nr. 1904 din 24 decembrie 2013 (f.d.131-145, vol. II); raportul de expertiză auto-tehnică nr. 1904/903 din 20 decembrie 2013 (f.d.147-161, vol. II); rapoartele de expertiză medico-legale nr. 216 din 06 iunie 2012, 1787/D din 30 iulie 2012, 3367/D din 25 decembrie 2012, 2624/D din 10 octombrie 2012, 2623/D din 08 octombrie 2012, 3123/D din 22 noiembrie 2012, 3371/D din 24 decembrie 2012, 2794/D din 29 octombrie 2012, 3370/D din 25 decembrie 2012, 3122/D din 29 decembrie 2012, 71/1052,,D” din 20 noiembrie 2012, 80-1207 din 11 octombrie 2012, 69/1053,,D” din 20 noiembrie 2012, 70/1051,,D” din 06 iulie 2012, 72/1054,,D” din 07 noiembrie 2012, 1788/D din 03 august 2012, 3369/D din 18 decembrie 2012, 3368/D din 25 decembrie 2012 (f.d.208, 213, 220-221, 227-228, 234-235, 241-242, 248-249, vol. II, 4-5, 13-14, 18-19, 26, 36-37, 47, 61-62, 67-68, 78, 84-85, 91-92, vol. III); rapoartele de constatare medico-legală nr. 1052 din 30 octombrie 2012 și 1053 din 30 octombrie 2012 (f.d.27-29, 48-50, vol. III).

Instanța de apel a indicat că, argumentele invocate în apel nu pot fi reținute ca temei justificativ de casare a sentinței contestate, deoarece împrejurările în care inculpatul Victor Macar a săvârșit infracțiunea au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, care au fost corect apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor.

Cu referire la literatura de specialitate, instanța de apel a stabilit că, în acțiunile inculpatului sunt întrunite elementele infracțiunii de încălcare a regulilor de securitate a circulației și exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul a două sau mai multor persoane, vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății mai multor persoane și vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății mai multor persoane.

Instanța de apel a stabilit faptul că, urmărirea penală efectuată pe cauza penală și examinarea în primă instanță, au avut loc în corespundere cu legislația penală și procesuală penală.

Potrivit raportului de expertiză suplimentară efectuată în cadrul urmăririi penale nr. 2323 din 27 noiembrie 2012, conducătorul automobilului „Mercedes-311 CDI” cu n/î XXX xxx, în situația rutieră respectivă de drum, trebuia să se ghideze de pct. 59 subpct. (2) al Regulamentului Circulației Rutiere, să se deplaseze în limitele intersecției, în conformitate cu marcajele rutiere aplicate pe partea carosabilă, deoarece în momentul coliziunii, ambele vehicule, care au participat la accidentul rutier, parțial s-au aflat pe porțiunea de traseu marcată cu marcajul rutier 1.16.1.

Astfel, automobilul model „Mercedes-311 CDI” cu n/î XXX xxx conform schiței, anexei la raportul de expertiză, la momentul coliziunii era poziționat pe marcajul rutier 1.16.1 sub unghi față de marcajul dat și benzile de deplasare, fapt care în opinia instanței de apel atestă că, automobilul model „Mercedes-311 CDI” cu n/î XXX xxx condus de Victor Macar s-a deplasat neregulamentar în limitele intersecției și a efectuat deplasarea de pe drumul secundar pe drumul cu prioritate neregulamentar în locul interzis, în limitele marcajelor rutiere 1.7 a) aplicate pe partea carosabilă, or neregulamentar a intersectat marcajul rutier 1.16.1 la distanță semnificativă de la locul permis pentru efectuarea deplasării spre banda de circulație Chișinău-Hîncești, direcția Hîncești conform marcajul rutier 1.7 a) aplicat pe partea carosabilă și totodată ignorând marcajul rutier 1.13, fără a ceda trecerea autovehiculului „GAZ” care se deplasa pe drumul cu prioritate.

La fel, instanța de apel a indicat că, potrivit rapoartelor de expertiză nr. 1904 din 04 decembrie 2013 și 1904/903 din 20 decembrie 2013, experții judiciari au stabilit că determinarea vitezei de deplasare a autovehiculului model „GAZ-330712” și microbuzului „Mercedes-311 CDI”, în cazul dat pe calea expertizei este imposibilă.

De asemenea, în raportul de expertiză nr. 2969 din 06 august 2012, este menționat că la momentul actual lipsește o metodică standardizată de determinare a vitezei după pierderile energiei cinetice în rezultatul deformațiilor primite în urma tamponării, fiind concluzionată imposibilitatea stabilirii prin calcule a valorii vitezei mijloacelor de transport „Mercedes” și „GAZ” până la tamponare.

Astfel, conform raportului nr. 1904/903 din 20 decembrie 2013, în care a fost determinat că, viteza de deplasare a autovehiculului „GAZ” luând în considerație pierderile energiei cinetice în rezultatul deformațiilor primite și rata de compensare reciprocă a vitezei a fost mai mult de 95 km/h, corect au fost apreciate critic de către prima instanță, fiind contrare rapoartelor de expertiză menționate făcute de experții enunțați, totodată și din lipsa unei metode standardizate de determinare a vitezei după pierderile energiei cinetice în rezultatul deformațiilor primite în urma tamponării.

De asemenea, conducătorul automobilului din punct de vedere tehnic trebuia să acționeze conform cerințelor subpct. 2) pct. 45 al Regulamentului Circulației Rutiere care prescrie că „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de către conducător el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”.

La fel, în raportul de expertiză este indicat că, în cazul dat luând în considerație poziționarea automobilelor în momentul tamponării, șoferul autovehiculului „GAZ” pentru evitarea tamponării putea manevra spre stânga cu ieșirea pe spațiul de refugiu, specificând că, Regulamentul Circulației Rutiere nu prevede aplicarea manevrei pentru evitarea accidentelor rutiere.

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile părților vătămate, a reprezentanților acestora precum și a succesorilor părților vătămate decedate în accident, deoarece ultimii au interes de a diminua culpabilitatea lui Victor Macar, din considerente cunoscute doar de dânsii.

Mai mult, probatoriul obiectiv și direct, cum ar fi procesul-verbal de cercetare la fața locului, schema accidentului rutier, rapoartele de expertiză medico-legale, cât și rapoartele de expertiză auto-tehnice combat integral declarațiile acestora.

Referitor la alegațiile părților vătămate precum că, acestea au fost impuse de organul de urmărire penală să dea anumite declarații în defavoarea lui Victor Macar, instanța de apel a menționat că, acest fapt a constituit subiect de cercetare a procurorului, care la 22 octombrie 2016, a refuzat în pornirea urmăririi penale, din motiv că, fapta nu întrunește elementele infracțiunii, prezentând ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale.

Instanța de apel a respins argumentul părții apărării expus în cererea de apel precum că, la materialele cauzei ordonanța de prelungire a urmăririi penale din 01 aprilie 2014 până la 01 mai 2014 a apărut în mod tainic, deoarece toate acțiunile din cadrul urmăririi penale au fost efectuate cu respectarea procedurii de prelungire a termenului de urmărire penală în baza ordonanței procurorului.

Astfel, la fila dosarului 105, volumul III se conține ordonanța privind prelungirea termenului urmăririi penale din 01 aprilie 2014, iar careva semne că, această ordonanță nu a existat și a apărut în mod tainic, nu sunt.

Argumentul apărării, că potrivit borderoului la fila dosarului 105-106 volumul III este indicată o „plângere”, a fost apreciat critic, deoarece acest fapt nu denotă că, ordonanța respectivă a lipsit de la materialele cauzei, mai mult, instanța de apel a admis că a fost comisă o eroare mecanică efectuată de persoana care a întocmit borderoul.

Instanța de apel a respins ca declarative motivele apelantului precum că,

partea vătămată Victor Călugăreanu a depus declarații contradictorii, deoarece declarațiile ultimului au fost consecutive pe parcursul urmăririi penale și a judecării cauzei, fiind în strânsă coroborare cu probatoriul și materialele dosarului.

Critic a apreciat instanța de apel și argumentele inculpatului Victor Macar precum că el nu a săvârșit infracțiunea incriminată, deoarece acestea sunt contradictorii și nu coroborează cu probele administrate.

Alegațiile părții apărării precum că, partea vătămată Victor Călugăreanu trebuia să ocolească microbuzul condus de către Victor Macar, instanța de apel le-a respins, deoarece potrivit probatoriului administrat, primul se deplasa pe drum cu prioritate, regulamentar, fiind la volanul unui autocamion de mare tonaj, transportând mărfuri (lapte în vrac), fapt ce nu poate fi imputabil acestuia.

În același context, instanța de apel a menționat că, potrivit art. 4 al Regulamentului Circulației Rutiere, orice participant la trafic care respectă prezentul regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia.

A indicat instanța de apel că, în ședințele de judecată au fost dovedite consecințele accidentului rutier produs la 01 iunie 2012, or decesul Olgăi Jentimir, Artur Barbă, Olgăi Darie, Tatianei Catană, Vioricăi Ceban și provocarea vătămarilor corporale grave lui Marcel Bîtea, Andrei Darie, Ion Sîrghi, Andrei Jentimir, Tatiana Guțu, Dumitru Armanu, Victor Călugăreanu, sunt în legătură cauzală directă cu acțiunile șoferului Victor Macar, care a admis încălcarea prevederilor pct. 59 subpct. (2) al Regulamentului Circulației Rutiere și nu a cedat trecerea autocamionului model „GAZ-330712” cu n/î XXX xxx, condus de Victor Călugăreanu, care se deplasa pe drumul cu prioritate - traseul Chișinău-Hîncești în direcția mun. Chișinău, iar ca rezultat a comis tamponarea cu autocamionul dat.

Suportul probator a dovedit că, șoferul Victor Călugăreanu care era la volanul autocamionului model „GAZ-330712”, la momentul impactului se deplasa pe banda sa, pe drum cu prioritate, regulamentar, avea încărcătură, iar manevrarea bruscă prin frânarea sau schimbarea direcției de mers a unor astfel de mijloace de transport nu poate avea efect imediat ținând cont de greutatea mijlocului de transport și natura încărcăturii (lapte în vrac).

Cu trimitere la practica judiciară, instanța de apel a indicat că, conducătorul mijlocului de transport, care nu a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport nu i se poate imputa nepreîntâmpinarea consecințelor situației de accident, care a fost provocat de fapta altor participanți la trafic.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a menționat că, prima instanță a ținut cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal și corect a concluzionat despre necesitatea aplicării pedepsei în limitele sancțiunii prevăzute de legea penală pentru care inculpatul a fost condamnat la pedeapsa închisorii, fiindcă s-a ținut cont de toate circumstanțele cauzei în ansamblu, de pericolul social al infracțiunii săvârșite și de persoana inculpatului.

5. Partea vătămată Tatiana Guțu, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, invocând că acestea sunt neîntemeiate și adoptate greșit în urma neglijării mai multor date și

dovezi care demonstrează nevinovăția lui Victor Macar.

5.1. *Partea vătămată Anatol Sajin*, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, invocând că acestea sunt neîntemeiate și adoptate greșit în urma neglijării mai multor date și dovezi care demonstrează nevinovăția lui Victor Macar.

5.2. *Avocatul Ion Gavriiliuc în numele inculpatului*, în temeiul pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

5.3. *Avocații Ion Gavriiliuc și Ion Arhiliuc în numele inculpatului și inculpatul*, în temeiul pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, au contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, cu trimitere la prevederile art. art. 101 alin. (1), 414 alin. (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, au invocat că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate la judecarea cauzei în ordine de apel, deoarece potrivit deciziei contestate, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de partea apărării, a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și, pe cale de consecință a menținut greșit sentința de condamnare a inculpatului.

În acest context relevă că, deși avocatul Ion Gavriiliuc în cererea de apel și ulterior la judecarea apelului a invocat argumentat mai multe motive esențiale care îl dezvinovățesc pe Victor Macar, fiind impusă soluția de achitare a acestuia, instanța de apel în mod selectiv a descris doar câteva motive din cererea de apel și le-a dat răspuns superficial și contradictoriu, expunându-se prin fraze de ordin general, iar altele motive în majoritatea lor, au fost ignorate nefiind redată în textul deciziei.

Cu referire la rapoartele de expertiză recurenții au indicat că, vinovăția inculpatului a fost determinată prin hotărârile adoptate de instanțele de fond, în mod exclusiv pe concluziile din raportul de expertiză nr. 2323 din 27 noiembrie 2012 și parțial pe rapoartele de expertiză nr. 1904 din 24 decembrie 2013 și 2969 din 06 august 2012 (în sensul că determinarea vitezei de deplasare a autovehiculului model „GAZ-330712” și microbuzului „Mercedes-311 CDI”, în cazul dat pe calea expertizei este imposibilă).

Concluzia din raportul de expertiză suplimentară efectuată în cadrul urmăririi penale nr. 2323 din 27 noiembrie 2012, că conducătorul automobilului „Mercedes-311 CDI” cu n/î XXX xxx, în situația rutieră respectivă de drum, trebuia să se ghideze de pct. 59 subpct. (2) al Regulamentului Circulației Rutiere, care a fost preluată de procuror și incriminată în rechizitoriu lui Victor Macar, a fost făcută pe marginea chestiunilor speciale ce nu țin de competența expertului, expertul expunându-se asupra chestiunilor vinovăției conducătorului de transport auto Victor Macar, care țin de competența judecătii.

Mai mult, din rapoartele de expertiză nr. 2969 din 06 august 2012 și 1904 din 24 decembrie 2013, rezultă că experților le-a fost adresată asemenea întrebare, însă experții nu au dorit să-și depășească atribuțiile de serviciu și în concluziile finale au menționat că soluționarea acestor întrebări iese din limitele competenței expertului auto-tehnic, fiind necesară o apreciere juridică a acțiunilor șoferului

microbuzului „Mercedes-311 CDI”, concluzie care corespunde pct. 12) din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 20 din 08 iulie 1999 „Despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației în cadrul examinării cauzelor penale referitor la încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport”, inclusiv practicii judiciare și Legii cu privire la expertiza judiciară.

Suștin recurenții că, instanța de apel statuând greșit pe concluziile acestui raport de expertiză, a dedus ilegal sub aspect procedural capete noi de acuzare pe care le-a incriminat din oficiu inculpatului Victor Macar, contrar art. art. 325-326 Cod de procedură penală, „...astfel, autocamionul model „Mercedes-311 CDI” cu n/î XXX xxx conform schiței, anexei la raportul de expertiză, la momentul coliziunii era poziționat pe marcajul rutier 1.16.1 sub unghi față de marcajul dat și benzile de deplasare, fapt care atestă că, automobilul model „Mercedes-311 CDI” cu n/î XXX xxx condus de Victor Macar s-a deplasat neregulamentar în limitele intersecției și a efectuat deplasarea de pe drumul secundar pe drumul cu prioritate neregulamentar în locul interzis, în limitele marcajelor rutiere 1.7 a) aplicate pe partea carosabilă, or neregulamentar intersectând marcajul rutier 1.16.1 la distanță semnificativă de la locul permis pentru efectuarea deplasării spre banda de circulație Chișinău-Hîncești, direcția Hîncești conform marcajul rutier 1.7 a) aplicat pe partea carosabilă și totodată ignorând marcajul rutier 1.13 fără a ceda trecerea autocamionului „GAZ” care se deplasa pe drumul cu prioritate...”, or aceste acuzații urmau a fi incriminate în virtutea art. art. 281, 296 Cod de procedură penală, în ordonanța de punere sub învinuire și în rechizitoriu la descrierea faptei în raport cu concluziile din rapoartele de expertiză auto-tehnice, însă procurorul a trecut cu vederea exercitarea acestor acțiuni procesuale, astfel că s-a limitat cu descrierea a 13 rapoarte de expertiză medico-legale care confirmă doar consecințele accidentului, dar nu a dedus o concluzie din rapoartele de expertiză care poate confirma anume circumstanțele accidentului rutier.

La fel, instanța de apel a incriminat alt capăt de acuzare lui Victor Macar, și anume „...în același context este de menționat că, potrivit pct. 4 al Regulamentului Circulației Rutiere, orice participant la trafic care respectă prezentul regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia...”, fapt ce contravine prevederilor art. 6 § 1, § 3 lit. a) CțEDO, în acest context fiind aplicabilă și jurisprudența în materie penală a Curții Europene, în cauza Adrian Constantin c. României, hotărârea din 12 aprilie 2011.

Instanța de apel în decizie, a incriminat din oficiu, contrar prevederilor art. art. 325-326 Cod de procedură penală, un capăt nou de învinuire inculpatului - „...De asemenea expertii judiciari Victor Cravcenco și Mihail Tverdohleb în raportul de expertiză au indicat, conducătorul automobilului din punct de vedere tehnic trebuia să acționeze conform cerințelor subpct. (2) pct. 45 al Regulamentului Circulației Rutiere, care prescrie: „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de către conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului...”, însă, instanța de apel nu a observat că, această concluzie a experților de la pct. 8) este un răspuns la întrebarea nr. 8 din ordonanța ofițerului

de urmărire penală care se referă la acțiunile șoferului autocamionului model „GAZ-330712” cu n/î XXX xxx, Victor Călugăreanu.

Menționează recurenții că, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea inculpatului, însă instanța de apel, în speță a făcut concluzii diametral opuse, mai mult, aceasta a trecut cu vederea sau conștient a neglijat concluziile din raportul de expertiză nr. 1904 din 24 decembrie 2013, expuse la pct. 8), și anume „, în cazul deplasării automobilului „GAZ-330712” înainte pe banda sa de circulație, din punct de vedere tehnic, tamponarea cu microbuzul „Mercedes” se putea exclude” (f.d.131, vol. II).

Indică recurenții că, în cererea de apel și în cadrul ședințelor de judecată, apărarea a solicitat efectuarea unei expertize în comisie (suplimentare) auto-tehnice în temeiul art. 146 Cod de procedură penală, deoarece rapoartele de expertiză nr. 2969 din 06 august 2012, 2323 din 27 noiembrie 2012, 1904 din 24 decembrie 2013 sunt incomplete, neclare, contradictorii, neîntemeiate, iar aceste deficiențe și îndoieli nu au putut fi înlăturate prin audierea experților în ședințele de judecată în prima instanță, însă instanța de apel ilegal a respins această cerere prin încheierea din 07 iunie 2016.

Or, motivul de respingere a cererii de efectuare a expertizei expus în încheierea din 07 iunie 2016, este greșit, deoarece este întemeiat nu prin prisma art. 146 Cod de procedură penală, dar în baza altui temei prevăzut de art. 148 Cod de procedură penală, care prevede unele condiții speciale „deficiența nu poate fi înlăturată prin audierea expertului”, dar care nu există la art. 146 Cod de procedură penală.

Totuși, instanța de apel nu a observat că toți experții au fost audiați în prima instanță, iar expertul Mihail Hapatnicovschii a fost audiat și în instanța de apel, dar deficiențele nu au putut fi înlăturate.

Cu trimitere la prevederile art. art. 146 alin. (1), 409 alin. (2) Cod de procedură penală, susțin recurenții că, în circumstanțele concrete ale cauzei date, instanța de apel era obligată să-și exercite rolul pozitiv la soluționarea apelului declarat și să admită cererea avocatului și inculpatului de numire a unei expertize în comisie (suplimentare) auto-tehnică.

La fel, instanța de apel, acceptând soluția de condamnare a inculpatului reținută de prima instanță, în mod exclusiv pe concluziile din raportul de expertiză nr. 2323 din 27 noiembrie 2012, urma să se conducă de regula: *„Adoptând sentința, instanța judecătorească, în baza analizei tuturor probelor adunate, este obligată să indice ce date primare din cele propuse expertului pot fi recunoscute autentice, după aceea să aprecieze raportul expertului, luând în considerație faptul că, în conformitate cu art. 101 alin. (3) Cod de procedură penală, acest raport nu are prioritate, valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală față de alte dovezi și se supune aprecierii în egală măsură cu alte date, cercetate de judecată”*.

În acest context, instanța de apel urma să verifice și să se pronunțe asupra motivului invocat în apel, care anume se referă la datele primare care combat concluzia expertului, și anume că, în cadrul audierii la 21 octombrie 2015, Victor Călugăreanu a recunoscut că *„nu a manevrat pe dreapta înainte pe banda sa de deplasare, dar spre stânga, astfel a ieșit pe contrasens pe marcajul 1.16.1, ca să*

fie omorât șoferul Victor Macar și nu el să moară”, fapt confirmat din înregistrările audio a ședinței de judecată din 21 octombrie 2015.

Invocă recurenții că, instanța de apel a respins concluziile din raportul de expertiză auto-tehnică nr. 1904/903 din 20 decembrie 2013, a expertului Mihail Hapatniucovschii cu stagiul de lucru 41 ani, referitor la stabilirea vitezei de deplasare a autocamionului model „GAZ-330712” condus de Victor Călugăreanu „...cu mai mult de 95 km/h...”, astfel statuând pe poziția experților Victor Cravenco, Mihail Tverdohleb și Ghenadie Cozlovschi, precum că „...la momentul actual lipsește o metodică standardizată de determinare a vitezei...”.

Însă, în opinia recurenților, această concluzie a instanței de apel și a experților menționați este greșită, deoarece experții și-au formulat concluzia pe izvoare de literatură învechită, iar expertul Mihail Hapatniucovschii a făcut calcule științifice de performanță.

Mai mult, dacă instanța de apel accepta în mod legal cererea apărării de efectuare a expertizei în comisie, atunci inculpatul solicita numirea unui expert din România specializat și competent soluționării acestor probleme, deoarece identificând pe site-ul Ministerului Justiției al României un expert licențiat, ultimul a dat un răspuns afirmativ avocatului Ion Arhiliuc, în sensul că se pot determina parametrii: viteza de deplasare a ambelor autovehicule anterioară impactului și locul impactului, prin metoda de calcul a programului de simulare accidente rutiere Crash Zone 9, produs în Statele Unite ale Americii de firma Cad Zone-Faro Technologies, program cu licență pe numele expertului.

Expediind în adresa expertului Cristian Brînzan un email cu fotografiile color de pe CD-R imprimate de colaboratorii de poliție de la locul accidentului rutier în care sunt fixate datele primare a impactului, expertul a răspuns în prealabil prin email că: o viteză excesivă a camionului, estimată la peste 90-100 km/h; locul de impact pare situat pe contrasens pe sensul de mers al microbuzului „Mercedes”; impactul a fost lateral pentru microbuz; după aspectul avariei pare orientarea microbuzului pe direcția șoselei.

Deci, stabilirea vitezei camionului „GAZ” și a locului de impact, are o importanță decisivă pentru soluționarea chestiunii vinovăției unuia din cei doi șoferi implicați în accidentul rutier din 01 iunie 2012.

Susțin recurenții că, prima instanță a dat dovadă de imparțialitate statuată pe o poziție discriminatorie față de martori și părțile vătămate, respingând declarațiile acestora din motiv că au cu inculpatul aceeași apartenență la o confesie religioasă, în consecință afectând în tot echitatea procesului pentru inculpat în sensul art. 6 CțEDO coroborat cu art. art. 10, 14 CțEDO, iar instanța de apel nu s-a pronunțat argumentat asupra acestui motiv, dar a acoperit această ilegalitate indicând că „...ultimii au interes de a diminua din culpabilitatea lui Victor Macar, din anumite considerente cunoscute doar de dânsii...”

Partea apărării menționează sub acest aspect jurisprudența CEDO, cauzele Savițchi c. Moldovei (§59) și Busuioc c. Moldovei (§88), în care Curtea Europeană a statuat clar că, poziția instanțelor de judecată, prin care acestea resping probele aduse de părți nu poate fi considerată justificată și necesară într-o societate democratică.

În atare circumstanțe, partea apărării consideră că instanțele de fond nu au

avut explicație plauzibilă de a nu aprecia ca fiind veridice și decisive declarațiile martorilor-părților vătămate Anatol Sajin și Petru Mocanu care la momentul impactului s-au aflat alături de șoferul microbuzului „Mercedes-311 CDI” cu n/î XXX xxx, condus de Victor Macar, în dreapta lui, pe scaune improvizate, confirmând cert și categoric că, Victor Macar a staționat regulamentar la indicatorul „cedează trecerea”, mai apoi, asigurându-se că nu are careva impedimente la traversarea drumului cu prioritate, a efectuat regulamentar manevra, poziționându-se pe banda a doua a carosabilului pe direcția de deplasare Chișinău-Hîncești, cu deplasarea pe ea la 20-25 m, moment în care autocamionul model „GAZ-330712” cu n/î XXX xxx, ce se deplasa din direcția s. Dănceni la vale, ieșind pe contrasens a lovit în microbuzul condus de inculpat.

Or, declarațiile acestor doi martori coroborează cu concluzia sub nr. 11 din raportul de expertiză nr. 1904/903 din 20 decembrie 2013, potrivit căruia *„...expertul nu are motive de a vedea în acțiunile șoferului a/m „Mercedes-311 CDI”, de necorespondere a normelor Regulamentului Circulației Rutiere, care, din punct de vedere tehnic, ar putea să se afle în legătură de cauzalitate cu accidentul rutier”*.

Mai consideră recurenții că, adevărul a fost probat în favoarea inculpatului prin analiza și aprecierea rapoartelor de expertiză nr. 1904 din 24 decembrie 2013 și 1904/903 din 20 decembrie 2013, în care la întrebarea nr. 8 expertii au indicat că, dacă autovehiculul model „GAZ-330712” cu n/î XXX xxx condus de Victor Călugăreanu, se mișca înainte pe banda sa de deplasare, fără o ieșire pe spațiul de refugiu (marcaj 1.16.1.) accidentul rutier era exclus, însă instanțele de fond au trecut cu vederea această probă decisivă.

Menționează partea apărării că, soluția instanței de apel este contrară prevederilor art. art. 389 alin. (2), 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală.

CEDO în Cauza Rowe și Davis c. Marii Britanii, hotărârea din 16 februarie 2000, § 54, 66 a indicat că, „orice omisiune a dezvăluirii unor probe concludente subminează dreptul la un proces echitabil”, iar în cauza Balliu c. Albaniei „...admisibilitatea probelor este în primul rând reglementată de normele de drept intern și că, de regulă, este de competența instanțelor naționale să aprecieze mijloacele de probă administrate în fața lor.

Așadar, conform Convenției, Curtea trebuie mai degrabă să stabilească dacă procesul în ansamblul său - inclusiv modul în care mijloacele de probă au fost luate - au fost echitabile”.

Așa fiind, în speță, procesul penal derulat la ancheta penală și în cele două instanțe de fond, în ansamblul său, inclusiv modul în care mijloacele de probă au fost administrate - a fost inechitabil în sensul art. 6 din Convenție.

Cu referire la divergențele din declarațiile părții vătămate Victor Călugăreanu, recurenții au indicat că, avocatul Ion Gavriluc a solicitat instanței de apel vizionarea CD-R-ului cu înregistrările audio a ședinței de judecată în prima instanță din 21 octombrie 2015 și înregistrărilor de la locul accidentului rutier, însă instanța de apel a respins demersurile fără motivare.

Consideră recurenții că instanța de apel nu s-a expus motivat asupra argumentului invocat în apel referitor la faptul că, la fila dosarului 46 volumul I, este anexată ordonanța din 28 februarie 2014 emisă de procuror cu privire la

prelungirea termenului urmăririi penale până la 01 aprilie 2014.

Totuși, după expirarea acestui termen în cauza penală au fost efectuate acțiuni de urmărire penală, inclusiv înaintată învinuirea la 08 și 09 aprilie 2014, au fost anunțate părțile despre terminarea urmăririi penale, s-a făcut cunoștință cu materialele din dosar la 08 și 09 aprilie 2014, au fost respinse cererile apărării înaintate pe marginea materialelor cu care s-a luat cunoștință și întocmit rechizitoriul.

Apărarea susține că, deține și xerocopiile borderourilor fiecărui volum în parte, xerocopii întocmite la momentul luării de cunoștință cu materialele cauzei (08 aprilie 2014), din care nu se stabilește prezența altor documente procesuale de prelungire a termenului de urmărire penală.

Însă la 21 octombrie 2015, apărarea a depistat în dosar ordonanța de prelungire a termenului urmăririi penale din 01 aprilie 2014 până la 01 mai 2014.

Prin cererea din 16 noiembrie 2015, înregistrată în cancelaria Judecătoriei Ialoveni sub nr. 3-13542/15, apărarea a accentuat că acesta este un act procedural fals în dosar, apărut tainic, ulterior luării de cunoștință cu materialele dosarului la 08 aprilie 2014.

5.4. Inculpatul, la 15 mai 2017, a depus recurs suplimentar prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, invocând că prima instanță după dezbaterile judiciare a anunțat deliberarea cu pronunțarea sentinței pentru 17 martie 2016, ora 16:00, fără a acorda participațiilor la proces dreptul la replică, prevăzut de art. 379 Cod de procedură penală și inculpatului ultimul cuvânt, conform art. 380 Cod de procedură penală.

Totodată, prima instanță a dat dovadă de imparțialitate statuată pe o poziție discriminatorie față de martori și părțile vătămate, respingând declarațiile acestora din motiv că au cu inculpatul aceeași apartenență la o confesie religioasă, discriminare care a fost acceptată de iure și de instanța de apel, prin menținerea sentinței.

6. Asupra recursului declarat de avocații Ion Garviliuc și Ion Arhiliuc în numele inculpatului și inculpat, au prezentat referință părțile vătămate Anatol Sajin, Andrei Jentimir, Tatiana Guțu, Nicolae Lotca, Ecaterina Tocelat și Dan Zamurca, care s-au expus pentru admiterea acestuia, indicând motive similare celor din recursul părții apărării, suplimentar menționând că în primă instanță inculpatului nu i-a fost acordat dreptul la ultimul cuvânt.

6.1. Asupra recursurilor declarate a prezentat referință și procurorul, care s-a expus pentru respingerea acestora ca inadmisibile, deoarece recurenții își motivează recursurile prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a probelor nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, iar criticele formulate nu sunt motivate sub aspectul casării hotărârii atacate.

Totodată argumentele recurenților au format obiect de judecare în instanța de apel căroră le-a fost dată o motivare detaliată, apreciind toate probele conform art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală, pronunțându-se argumentat asupra lor.

Astfel, toate probele au primit apreciere la justa lor valoare, iar concluziile privind vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză.

La rândul său, decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, fapt ce se încadrează în prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. Judecând recursurile declarate în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile declarate de avocații Ion Gavriiliuc și Ion Arhiliuc în numele inculpatului și inculpat și de părțile vătămate Tatiana Guțu și Anatolie Sajin urmează a fi admise, iar cel declarat de inculpatul Victor Macar la 15 mai 2017, urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente.

7.1. Referitor la recursurile declarate de părțile vătămate Tatiana Guțu și Anatolie Sajin și de avocații Ion Gavriiliuc și Ion Arhiliuc în numele inculpatului și inculpat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Recurenții invocă în recursurile declarate său temeiul prevăzut de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corecte au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În acest sens, Colegiul lărgit reține că, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, menționând în acest sens următoarele.

Instanța de apel prin încheierea din 07 iunie 2016 a respins demersul comun al avocatului Ion Gavriiliuc și inculpatului privind dispunerea efectuării unei expertize suplimentare tehnice auto judiciare, însă aceasta nu a indicat care sunt motivele respingerii demersului, făcând trimitere în încheiere doar la textul art. 148 Cod de procedură penală.

Astfel, apelantul este în drept să solicite administrarea probelor noi în condițiile prevăzute de art. 413 alin. (4) Cod de procedură penală sau cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță în condițiile prevăzute de art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală.

Cu privire la admisibilitatea, concludența și utilitatea probelor noi, se audiază opiniile intimatului și ale celorlalți participanți, care, la rândul lor, pot propune probe noi, întru combaterea celor propuse de apelant.

La fel, se audiază opiniile intimatului și ale celorlalți participanți referitor la necesitatea cercetării suplimentare a probelor administrate de prima instanță.

Potrivit practicii judiciare constante, instanța de apel se pronunță, prin încheiere, asupra cererii de administrare a unor noi probe sau de cercetare suplimentară a probelor administrate de prima instanță, motivând admiterea sau respingerea cererii, în dependență de faptul dacă aceste probe sunt concludente și utile cauzei (*relevante la caz fiind explicațiile conținute în pct. 14.1.1 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 22 decembrie 2015 „Cu privire la practica judecării cauzei penale în ordine de apel”*).

În acest context se menționează că, încheierea urmează să corespundă tuturor rigorilor unei hotărâri judecătorești, și anume trebuie să conțină partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv.

La fel, încheierea trebuie să prevadă informații privind subiectul în legătură cu care a fost emisă, opinia părților, concluziile instanței și soluția propusă.

Încheierea urmează a fi motivată.

Reieșind din jurisprudența CEDO și practica constantă națională, părțile pot propune probe și cere administrarea lor, aceste cereri putând fi respinse doar dacă proba este impertinentă, în caz contrar va fi încălcat dreptul la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul penal menționează că, reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală coroborate cu cele ale art. 327 Cod de procedură penală, instanța de apel, la cererea părților, poate amâna ședința de judecată pe o perioadă de până la o lună pentru ca acestea să prezinte probe suplimentare în cazul în care ele consideră că probele prezentate în instanță sunt insuficiente pentru confirmarea pozițiilor lor.

Probele prezentate suplimentar se cercetează în ședința de judecată în mod obișnuit. Dacă părțile nu prezintă probe suplimentare în termenul cerut, instanța soluționează cauza în baza probelor existente.

Principiul contradictorialității îl regăsim nu doar în art. 6 CțEDO, dar și în cadrul procedurii în fața Curții Europene, art. 38 al Convenției stabilind că se va „proceda la examinarea cauzei în condiții de contradictorialitate...”.

Astfel, contradictorialitatea reprezintă una dintre cele mai importante garanții ale procesului penal, părțile fiind într-o situație de egalitate procesuală în fața judecătorului (cauza Machado c. Spaniei (1996)).

În mai multe cauze, Înalta Curte a statuat situații și condiții prin care impune autorităților un anumit comportament pentru a face cu adevărat contradictorială procedura de judecare. Astfel, în cauza Mantovanelli c. Franței, (1997) Curtea impune obligativitatea acordării posibilității părții adverse de a participa efectiv la efectuarea acțiunilor procesuale; în cauza De Haes și Gijssels c. Belgiei (1997) obligă acordarea posibilității rezonabile de a-și pleda cauza în

condiții care să nu situeze partea într-un dezavantaj substanțial față de partea adversă; într-o altă speță, Popovici c. Moldovei (2007), Curtea a stabilit necesitatea examinării probelor în prezența ambelor părți.

În esență, dreptul la o procedură contradictorie reprezintă o condiție a procesului echitabil, Curtea Europeană a fost și rămâne preocupată în permanență de felul cum statele contractante asigură respectarea contradictorialității.

Totodată, Colegiul penal reține că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentului invocat în apelul declarat de avocatul Ion Gavriiuc în numele inculpatului (f.d.150, vol. V) precum că, prima instanță a dat dovadă de imparțialitate statuată pe o poziție discriminatorie față de martori și părțile vătămate, respingând declarațiile acestora din motiv că au cu inculpatul aceeași apartenență la o confesie religioasă, însă a indicat că „...*ultimii au interes de a diminua din culpabilitatea lui Victor Macar, din anumite considerente cunoscute doar de dânsii...*”.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurenți și prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, concomitent verificându-se și motivele invocate în recursul ordinar în limita competenței, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct. 7 al prezentei decizii.

7.2. Referitor la recursul declarat de inculpat la 15 mai 2017.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este peste termen sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este vădit neîntemeiat).

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca depus peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art. 230 Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată, că conform procesului-verbal din 16 noiembrie 2016 (f.d.215-223, vol. V), a fost pronunțat

dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența inculpatului și avocatului acestuia Ion Gavriiliuc, cu înștiințarea lor despre pronunțarea și primirea deciziei integrale la 13 decembrie 2016.

Așadar în speță, termenul de declarare a recursului conform art. 422 Cod de procedură penală, a început să curgă din 14 decembrie 2016 de la pronunțarea deciziei integrale, ultima zi pentru declararea recursului fiind 13 ianuarie 2017, iar recursul ordinar declarat de inculpat a fost depus la 15 mai 2017, prin urmare, a fost declarat peste termenul de 30 de zile stabilit de lege.

Astfel, rezultă că recursul urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de inculpatul Victor Macar la 15 mai 2017.

Se admit recursurile ordinare declarate de avocații Ion Gavriiliuc și Ion Arhiliuc în numele inculpatului și inculpat și de părțile vătămate Tatiana Guțu și Anatolie Sajin, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, în cauza penală în privința lui **Macar Victor Xxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă în partea respingerii recursului și nu se supune căilor de atac în partea dispunerii rejudecării cauzei.

Decizia pronunțată integral la 03 august 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș